

Norges Naturvernforbunds arentshavkontor

Leines. Tlf: 75 77 84 10 Fax: 75 77 84 74 e-mail: album@online.no

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

24.01.2005

Høring: Ny lov om akvakultur

Norges Naturvernforbund deler i utgangspunktet ikke de mål og visjoner om vekst i oppdrettsnæringen som Fiskeri- og kystdepartementet gir uttrykk for, da dette vil medføre et enda større press på fiskeressursene for fôrproduksjon og økosystemene langs kysten. Vi ser allikevel behovet for en ny oppdatert lov med hensyn på den akvakulturaktivitet som i dag er etablert. Vi finner ikke utkastet til akvakulturlov som et virkemiddel for en økt fokus på de miljøutfordringer en ekspanderende oppdrettsnæring står ovenfor. Vi har snarere et inntrykk av at miljøhensynene er nedprioriterte til fordel for videre vekst i oppdrettsnæringen.

Lovforslaget legger opp til en ytterligere privatisering av retten til å utnytte hav- og kystområder. Dette er en trend vi har sett både innen oppdrett og fiskeri de siste ti til femten årene. Så vidt vi kan se er det ingen ting som tyder på at dette har gitt større lønnsomhet, verken for samfunnet eller for næringen. Privatiseringen fører til omsettelighet og spekulasjon i rettigheter. Både i fiskeriene og i lakseoppdrett har dette ført til konsentrasjon av rettigheter og til stor gjeldsbyrde for de gjenværende rettighetshaverne.

Lønnsomheten i norsk fiskeri- og kystnæring har vært og bør fortsatt være basert på en regulert rett til å utnytte felles ressurser i havet. Den allmenne retten til slik utnyttelse tilhører kystbefolkningen gjennom allmenningsrett.

Spesielt ønsker vi å poengtere følgende punkter i forslaget til ny akvakulturlov:

Havbeite

Naturvernforbundet savner en klarere begrensning på hva som ligger innenfor definisjonen havbeite. Vi er skeptiske til båndlegging og privatisering av sjøområder for drift av havbeite. Etter havbeiteloven kan det bare drives med stasjonære arter. Forslaget til ny akvakulturlov sier at det bare gis tillatelse til stedegne akvatiske dyr, uten videre å utdype dette. Det må presiseres hva som ligger under definisjonen stedegne, da de fleste kommersielt interessante marine dyr er mobile. Det må klarlegges at havbeite ikke skal gjelde fisk, siden flere fiskearter kan betraktes som stedegne. En uheldig konsekvens av en vid definisjon på havbeite kan i fremtiden medføre privatisering av lokale fiskebestander og kystområder.

Merking av fisk og trussel mot lokale bestander

Det er fortsatt et problem med rømming av oppdrettslaks og de effekter dette har på lokale laksebestander. Vi står samtidig overfor de samme problemene med en voksende torskeoppdrettsnæring, der vi har lokale torskestammer på et historisk lavt bestandsnivå. Utkastet til akvakulturloven har ikke foreslått merking av oppdrettsfisk. Dette er høyst kritikkverdig. Skal vi i fremtiden kunne håndtere rømmingsproblemet i oppdrettsnæringen er det av største viktighet at rømt fisk kan spores tilbake til de ansvarlige.

Forbud mot oppdrett av fremmede arter

Det er i lovutkastet ikke lagt frem et forbud mot introduksjon av fremmede arter. Verken en introduksjon av arter fra andre steder i landet eller fra andre land. Det er av ytterste viktighet at oppdrett kun foregår på arter som allerede er etablert i det gitte omkringliggende økosystemet.

Saksbehandling av konsesjonssøknader

Det er uttrykt et ønske om en større fortgang i saksbehandlingen av nye oppdrettskonsesjoner og lokaliteter. Det er viktig at det legges til rette for en bred deltakelse i saksbehandlingen der alle berørte parter skal kunne ha mulighet til å komme med innspill. Dette gjelder ikke bare de offentlige instanser, men også lokalbefolkningen som blir direkte berørt av eventuelle nye konsesjoner. Lokalbefolkning og organisasjoner er avhengig av frivillig arbeid i slike saker og trenger derfor mer tid enn profesjonelle institusjoner som daglig jobber med slike problemstillinger. En fire ukers høringsfrist for allmennheten vurderer vi til å være alt for kort og foreslår at denne utvides til minst åtte uker.

Internasjonale avtaler og konvensjoner

Etter hva vi kan se er ikke internasjonale avtaler og konvensjoner som kan ha effekt på oppdrettsvirksomheten inkludert i akvakulturloven

Formålsparagrafen

I den nye formålsparagrafen for akvakulturloven heter det at:

”Hovedformålet med loven er å legge til rette for at akvakulturnæringen skaper verdier. Loven skal således fremme næringens lønnsomhet, vekst og konkurransekraft. Samtidig gir loven anvisning på at dette skal skje innen for rammene av en miljøtilpasset produksjon og således at næringen tilpasses de hensyn som den kan støte hen mot.

I Stortingsmelding nummer 12, ”rent og rikt hav”, er det presisert viktigheten av å ”sikre at hensynet til miljø blir en grunnleggende premisse for den videre utvikling og vekst i havbruksnæringen.”

Den foreslåtte akvakulturloven ignorerer dette og legger hovedvekt på verdivekst, og at dette skal skje innenfor miljøtilpasset produksjon. Vi etterspør en definisjon på hva ”miljøtilpasset produksjon” i realiteten er ment å bety. Vi krever her en inkludering av bærekraftighetsprinsippet, som er å finne i det eksisterende lovverk.

Naturmangfoldloven

Naturvernforbundet foreslår at en eventuell ny akvakulturlov ikke settes i verk før naturmangfoldloven blir ferdig behandlet. Naturmangfoldloven vil ut fra vårt syn påvirke en eventuell akvakulturlov med hensyn på føre-var-prinsippet og introduksjon av arter som ikke tilhører den stedegne stammen.

Vi håper og forventer at den endelige akvakulturloven vil inneholde et større fokus på miljøspørsmål enn det utkastet som nå er ute til høring

Med vennlig hilsen
Barentshavkontoret, Norges Naturvernforbund

Gunnar Album
Leder, Barentshavkontoret

Alf Ring Pettersen
Rådgiver, marine saker